

Sygn. akt I C 943/23

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2023r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Michał Włodarek

Protokolant: Ewelina Kliber

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 sierpnia 2023r. w K.

sprawy z powództwa (...) z/s w T. T. (nr (...))

przeciwko pozwanemu **P. R. (PESEL (...))**

o zapłatę

oddala powództwo w całości.

sędzia Michał Włodarek

Sygn. akt I C 943/23

UZASADNIENIE

W dniu 21 marca 2023r. powód (...) z/s w T. T., po uprzednim umorzeniu sprawy w elektronicznym postępowaniu upominawczym o sygn. akt Nc – e (...), skierował do tut. Sądu żądanie zasądzenia od pozwanego P. R. kwoty pieniężnej w wysokości 512,43zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości w stosunku rocznym odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od wskazanej kwoty od dnia 13 listopada 2019r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód przytoczył okoliczności mające wskazywać na jego legitymację czynną, powołując się w tym zakresie na przelew uprawnień oraz oznaczył źródło zobowiązania, jego wysokość oraz wymagalność podając, iż dochodzone roszczenie stanowi należność wynikającą z nienależycie wykonanej umowy pożyczki łączącej pozwaną z pierwotnym wierzycielem.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 13 października 2019r. pozwany P. R. miał zawrzeć z poprzednikiem prawnym powoda (...) z/s w (...) Sp. z o.o. z/s w W. umowę pożyczki gotówkowej nr (...).

W ramach przedmiotowej umowy (...) Sp. z o.o. z/s w W. miał przyznać pozwanemu do korzystania kwotę pieniężną w wysokości 400,00zł.

Całkowitą kwotę do zapłaty w/w oznaczył w wysokości 512,43zł.

Pozwany miał być zobowiązany do zwrotu kapitału i pozostałych należności pożyczkowych w terminie 30 dni do dnia 12 listopada 2019r.

(...) Sp. z o.o. z/s w W. przy zawieraniu opisanego wyżej kontraktu posługiwał się wzorcem umowy.

Wierzytelność z tytułu w/w kontraktu miała być przedmiotem przelewu pomiędzy (...) Sp. z o.o. z/s w W. a powodem (...) z/s w T. T..

(umowa pożyczki k. 7-9, wyciąg bankowy k. 10-13, oświadczenie o przeniesieniu wierzytelności k. 14)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Powództwo podlega oddaleniu w całości.

Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 232 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc).

Dobór dowodów należy do strony, to ona powinna wskazywać wyłącznie takie, które są dopuszczalne i wiarygodne. Rzeczą Sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia spraw.

Przepis prawa materialnego – art. 6 kc określa na czyje ryzyko idzie nieudowodnienie określonego faktu. Z kolei art. 232 kpc stanowi procesowe narzędzie za pomocą, którego strony mogą osiągnąć skutek w postaci udowodnienia dla nich korzystnych faktów istotnych z punktu widzenia dochodzonego roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym. Art. 6 kc zawiera normę decyzyjną, pozwalającą ocenić wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Obowiązkiem powoda było przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc), czemu nie sprostał. Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc, art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w Białymstoku z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż powód nie dostarczył wystarczających dowodów, które świadczyłyby, że pomiędzy pozwanym P. R., a jego poprzednikiem prawnym (...) Sp. z o.o. z/s w W. doszło do zawarcia umowy pożyczki, w szczególności, że pozwany o taką pożyczkę występował, a powód przekazał pozwanemu do korzystania jakiegokolwiek kapitał pożyczki. W szczególności okoliczności te nie wynikają z zaofiarowanego przez powoda materiału dowodowego. Choć z twierdzeń pozwu wynika, iż pozwany miał zawrzeć taką umowę w formie elektronicznej, z załączonych do pozwu dokumentów nie można wyprowadzić wniosku, że pozwany w ogóle wnioskował o zawarcie takiej umowy, że została ona w rzeczywistości zawarta, ani że stronami tej umowy pożyczki były wskazywane przez powoda podmioty.

Nie wynika to również z dokumentów potwierdzeń realizacji płatności na k. 10-13 dot. transakcji z dnia 14 października 2019r. ocenianych przez przyzmat braku dołączenia przez powoda umowy przelewu wierzytelności i wobec oświadczenia o przeniesieniu wierzytelności datowanego dopiero na dzień 25 sierpnia 2020r. Powyższe nie pozwala zatem na jednoznaczne stwierdzenie czy powód w dacie dokonywanych wpłat był wierzycielem pozwanego i to na jakiej podstawie i z jakiego tytułu.

Istotą zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki jest przeniesienie własności przedmiotu pożyczki z pożyczkodawcy na pożyczkobiorcę i odwrotnie przy zwrocie pożyczki.

Nie został przedstawiony Sądowi dokument potwierdzający dokonanie konsensualnej czynności prawnej w postaci pożyczki. Powód nie sprostą temu obowiązkowi.

Umowa pożyczki (art. 720 i n. kc) jest umową konsensualną, dwustronnie zobowiązującą, przy czym w pierwszej kolejności aktualizuje się obowiązek pożyczkodawcy przeniesienia na własność biorącego określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku. Dowód spełnienia tego obowiązku obciąża - w myśl art. 6 kc - pożyczkodawcę.

Dla ważności umowy pożyczki nie jest wymagana szczególna forma. Jednakże umowa pożyczki, której wartość przekracza 1.000 zł wymaga zachowania formy dokumentowej (forma ad probationem).

Nie chodzi przy tym o zawarcie umowy w formie pisemnej, tylko istnienie dokumentu stwierdzającego, że umowa została zawarta. Umowa może być więc zawarta w formie dowolnej, natomiast fakt jej zawarcia powinien być potwierdzony stosownym dokumentem.

Jedynie w przypadku wykonania umowy pożyczki, stosownie do treści art. 720 § 1 kc, powstaje obowiązek zwrotu. Strona powodowa zatem, stosownie do treści art. 6 kc, winna udowodnić, że przedmiot pożyczki został wydany pozwanemu. Jeżeli powód nie wykazał, by kwota istotnie została przekazana pozwanemu, tym samym brak jest, stosownie do treści art. 720 § 1 kc a contrario po stronie pozwanego obowiązku zwrotu dochodzonej kwoty. Tak więc pozwany, od której powód domaga się zwrotu pożyczki nie musi wykazywać zwrotu pożyczki, dopóty powód nie wykaże, że pożyczki udzielił (por. wyrok SA w Warszawie z 25 kwietnia 2014r., VI ACa 719/13, z 18 listopada 2013r., VI ACA 680/13, Legalis; z 9 kwietnia 2013r., I ACA 901/12, Legalis; w Łodzi z 16 kwietnia 2014 r., I ACA 1332/13, Legalis, 25 października 2012r. VI ACa 845/12, Legalis; SA w Warszawie z 18 listopada 2013r. VI ACa 680/13, Legalis; wyrok SN z 6 lipca 2012r. V CSK 394/11, Legalis).

Ponieważ strony nie zawarły umowy pożyczki, a powód nie wykazał, że do nawiązania takiego stosunku obligacyjnego doszło pomiędzy pozwanym a powodem, to ostatecznie upadła podstawa faktyczna powództwa. Nieistnienie umowy nie stanowi podstawy do czynienia jakichkolwiek rozliczeń, gdyż brak jest świadczeń, które zostałyby spełnione w jej wykonaniu – por. wyrok SA w Katowicach z dnia 24 marca 2016r. w sprawie o sygn. akt I ACa 713/15, opubl. Legalis.

Następnie należy stwierdzić, iż w niniejszym postępowaniu powód w żaden sposób nie wykazał, iż pierwotny wierzyciel (...) Sp. z o.o. z/s w W. przeniósł na niego dochodzoną pozewm wierzytelność przysługującą w stosunku do pozwanego P. R. z tytułu umowy pożyczki gotówkowej nr (...). Przy czym okoliczność ta w żaden sposób nie wynika z dokumentów dołączonych do pozwu. Powód nie przedłożył żadnego wiarygodnego dokumentu potwierdzającego przelew tej wierzytelności pomiędzy w/w podmiotami wynikającej z tego konkretnego kontraktu.

Powód nie wykazał więc ciągu następstw prawnych od pierwotnego wierzyciela pozwanego.

W szczególności należy zwrócić uwagę na to, że powód nie dołączył w tym zakresie dokumentu umowy przelewu wierzytelności i wyciągu z listy wierzytelności, których dotyczył przelew, czy też innych dokumentów mających określać przedmiot przelewu, ani nie wykazał w żaden inny sposób, że (...) z/s w T. T. nabył od (...) Sp. z o.o. z/s w W. taką wierzytelność i w takiej wysokości z tytułu umowy pożyczki gotówkowej nr (...), a którą powód dochodzi w niniejszym postępowaniu. Przy czym faktów takich nie można wywieść z dokumentu oświadczenia o przeniesieniu wierzytelności z dnia 25 sierpnia 2020r. (k. 14) bez jego uzupełnienia o wskazane powyżej źródła. Stanowi to co najwyżej w żaden sposób nieweryfikowalne oświadczenie wiedzy osoby podpisanej na tym dokumencie.

Warunkiem otrzymania należności przez nabywcę długu jest udowodnienie, że takie prawo przysługiwało poprzednikowi prawnemu – por. wyrok SN z dnia 12 lipca 2016r. w sprawie o sygn. akt V CSK 187/06, opubl. Legalis.

Sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego. Negatywny wynik takiej analizy powoduje wydanie wyroku oddalającego powództwo (por. wyrok SN z dnia 6 czerwca 1972r. w sprawie o sygn. akt III CRN 30/72, opubl. Legalis). Sąd nie jest zwolniony z obowiązku dokonania

prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1958r. w sprawie o sygn. akt I CR 969/57 opubl. Legalis, wyrok SN z dnia 15 września 1967r. w sprawie o sygn. akt III CRN 175/67, opubl. Legalis).

Ustawodawca w art. 511 kc mówi o „stwierdzeniu” przelewu wierzytelności pismem, tj. odnosi się do istnienia pisma stwierdzającego, że umowa przelewu została przez strony zawarta (por. wyrok s. apel w Katowicach z dnia 8 marca 2005r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1516/04, opubl. OSA 2005/12/44). Ponadto umowa przelewu, regulowana treścią art. 509 i n. kc, jest umową, na podstawie której dotychczasowy wierzyciel (cedent) przenosi wierzytelność ze swojego majątku do majątku osoby trzeciej (cesjonariusza). Przedmiotem przelewu może być co do zasady wierzytelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać. Wierzytelność, która ma stanowić przedmiot rozporządzenia, powinna być w dostateczny sposób oznaczona (indywidualizowana). Dotyczy to przede wszystkim wyraźnego określenia stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywana wierzytelność, a zatem oznaczania stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia (por. wyrok s.apel. w Szczecinie z dnia 25 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 885/13, opubl. LEX nr 1461185).

W przedstawionych warunkach zaniechanie polegające na braku dołączenia dowodów na poparcie przytaczanych okoliczności daje asumpt do uznania, iż przytoczone okoliczności budzą uzasadnione wątpliwości, w szczególności w zakresie legitymacji czynnej powoda i biernej pozwanego oraz istnienia zobowiązania, jego wysokości i wymagalności w zakresie kapitału i należności ubocznych oraz podstawy faktycznej i prawnej żądania (por. art. 471 kc, 353 kc i art. 354 § 1 kc).

Pozew jest pismem procesowym, które zawiera powództwo, tj. skierowany do sądu wniosek o udzielenie sądowej ochrony prawnej dokładnie określonego żądaniu, uzasadnionemu i skonkretyzowanemu przytoczonymi okolicznościami faktycznymi. Żądanie pozwu jest tzw. roszczeniem formalnym (procesowym), którego treścią jest twierdzenie powoda o przysługującym mu i podlegającym ochronie prawnomaterialnym interesie.

Legitymacja procesowa wskazuje kwalifikację materialną podmiotów prowadzących spór, w tym znaczeniu, że powód jest uprawniony do występowania z żądaniem udzielenia mu ochrony prawnej w stosunku do pozwanego, a ten zobowiązany do określonego zachowania się.

W niniejszym postępowaniu powód nie wykazał, że spełnia materialnoprawną przesłankę procesu, która decyduje o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości jego twierdzeń, że wymieniony w powództwie stosunek prawny istnieje i co jest jego przedmiotem.

W przedmiotowym postępowaniu nie istnieje możliwości określenia, że w procesie występują w charakterze stron te podmioty, które są jednocześnie podmiotami stosunku prawnego będącego przedmiotem procesu.

Przed oceną merytoryczną sprawy Sąd zawsze z urzędu ustala czy strony występujące w procesie posiadają legitymację, jej brak zawsze skutkuje oddaleniem powództwa bez potrzeby, a dokładniej bez możliwości merytorycznej oceny roszczenia.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.

sędzia Michał Włodarek